

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA) BHALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

Magistrat dott. Aaron M. Bugeja

Il-Pulizija

vs

Karl Bonaci

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba kontra Karl Bonaci, u cjoe talli fid-29 t'Ottubru 2009 u fil-ġranet ta' wara u kif ukoll fil-ġranet ta' qabel bil-lejl holoq u kien qiegħed johloq inkonvenjent lill-konjuġi Baldacchino minn Ħal-Luqa billi kiser il-mistrieħ tan-nies bi hsejjes jew mod ieħor u dan permezz ta' mutur tal-arja kondizzjonata li jinsabu installati fuq il-bejt ta' Bonaci Media Entertainment Limited u li jinsabu f'Gudja Road, Ħal-Luqa.

Rat id-dokumenti eżebiti;

Semgħet il-provi prodotti;

Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet;

Ikkunsidrat:-

Illi jirrizulta pruvat mingħajr dubju dettat mir-raġuni li l-imputat jiġġestixxi attivita kummerċjali u cioe' studios fejn jinġibdu programmi televiżivi fi blokk bini li jinsab qrib tad-dar fejn jgħixu l-parte civile. Dawn għamlu diversi lmenti minħabba storbu gej minn muturi ossija kumpressuri esterni tal-impjanti tal-arja kondizzjonata li l-imputat għandu installati fil-proprejta tiegħu.

Illi matul il-kors tal-proċeduri, minbarra li xehdu l-parte civile dwar in-natura tal-hsejjes lamentati minnhom u li kienu qed ikunu tant qawwija li jiddisturawhom u jiskrulkom il-mistrieħ tagħhom, ġie wkoll imqabbad il-Professor Joseph Agius sabiex jagħmel analiżi tekniku u xjentifika tal-hsejjes u vibrazzjonijiet li kienu qegħdin jiġu generati mill-apparat installat fil-fond tal-imputat.

Mir-relazzjoni inizzjali ta' dan l-espert li kienet ġiet eżibita nhar it-22 ta' Ġunju 2011, irrizulta ċar li anke minn din l-analiżi xjentifika kondotta minnu skont kriterja u standards internazzjonali kif spjegati fl-istess relazzjoni tiegħu, il-Professor Agius kien sab li l-livell tal-hsejjes li kien gej mit-tħaddim ta' ċertu apparat tal-arja kondizzjonata mill-imputat li kien tant qawwi li kien verament jeċċedi daww il-livelli ta' hsejjes u vibrazzjonijiet sonori ammissibbli rakkomandati minn standards internazzjonali stabbiliti għal spazji tal-qies tar-residenza tal-parte civile u dawn

il-ħsejjes kienu ta' disturb b'mod partikolari fil-ħinijiet ta' bil-lejl. Biex dawn il-ħsejjes jiġu mitigati kien hemm bżonn li jittieħdu miżuri rimedjali da parti tal-imputat.

Dawn il-konkluzjonijiet peritali jsaħħu bil-ferm l-ilmenti imresqa mill-parte civile li wasslu għal dawn il-proċeduri. Ġie pruvat lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni li l-imputat kien fil-fatt jiġġestixxi l-attività kummerċjali hawn fuq imsemmija u li kien responsabbli mit-tħaddim tal-apparat de quo li kien qiegħed jikkawża dawn il-ħsejjes u vibrazzjonijiet sonori li kienu qegħdin jissarfu fil-ksur tal-mistrieħ tal-parte civile u l-familja tagħhom.

Ikkunsidrat :-

Illi mill-banda l-oħra irid jingħad ukoll li wara diversi estensjonijiet tal-inkarigu mogħtija lill-Professor Agius sabiex jipproponi diversi soluzzjonijiet biex dawn il-ħsejjes jiġu, jekk jista jkun eliminati, u wara li l-istess espart esprima diversi rakkomandazzjonijiet u għamel diversi aċċessi fuq il-post, l-imputat wettaq diversi minn dawn ir-rakkomandazzjonijiet, tant li b'verbal magħmul matul is-seduta tad-9 ta' Ġunju 2014 il-parte civile iddikjaraw li fil-mori tad-differiment kien hemm żviluppi pożittivi in kwantu l-ħsejjes mill-impjanti tal-arja kondizzjonata kienu naqsu b'mod drastiku.

Irrizulta wkoll mix-xieħda tal-imputat li fil-fatt dan kien riżultat tal-fatt li l-imputat stess kien neħħa daww l-impjanti tal-arja kondozzjonata li kienu qed jikkawżaw il-ħsejjes u vibrazzjonijiet sonori mill-post fejn kienu u minflokhom installa *indoor units* li kien jagħmlu ferm anqas storbju li jinstema' minn barra.

Fuq ordni tal-Qorti il-Professor Agius reġgħa aċċeda fuq il-post u fl-24 ta' Lulju 2014 irrelata definittivament li l-problema tal-ħsejjes u vibrazzjonijiet sonori kienet issa għet solvuta fis-sens li l-apparat tal-arja kondizzjonata użat mill-imputat kien qiegħed jipproduċi ħsejjes li kienu jaqgħu fil-parametri ta' livelli aċċettabbli skont standards internazzjonali. Il-Professor Agius ikkonferma li l-imputat kien wettaq is-suggerimenti li kien ippropona huwa fir-relazzjonijiet tiegħu u saħaq li l-imputat għandu issa jzomm ma' dawn is-suggerimenti kif ukoll li jagħmel manutenzjoni kostanti tal-apparat li huwa għandu u li ma jbidilx is-sitwazzjoni minn dik li issa tirriżulta fuq il-post.

Ikkunsidrat :-

Il-Qorti trid tagħmilha ċara li l-obbligu tal-imputat li ma jiddisturbax lil parte civile jew lill-ġirien huwa obbligu li dejjem irid jiġi osservat u jrid jibqa' jiġi osservat fil-gejjieni b'mod partikolari wara d-determinazzjoni ta' din il-kawża. Daqskemm huwa għandu d-dritt li jeżerċita negozju onest, daqstant ieħor il-parte civile għandhom il-jedd li jgħixu f'darhom fil-kwiet u fil-paċi. La l-parte civile u l-anqas l-imputat ma huma qegħdin jgħixu fuq gżira għalihom waħedhom. Qegħdin jgħixu iva fuq gżira, izda sovraffollata b'nies li jiżvolgu

attivitajiet differenti li bosta drabi jkunu, ta xi inkonvenjent għal persuni l-oħra. U għalhekk il-ġurisprudenza tgħallem li mhux kull inkonvenjent iwassal għalbiex kwerelet jinstab kriminalment responsabbli għal xi hsejjes li jkun għamel jew iġgenera.

Biex dan l-inkonvenjent ikun kriminalment punibbli jrid ikun wieħed pruvat li kien serju f'sens oġġettiv, irid ikun wieħed sostanzjali u mhux raġonevoli.¹ Inoltre, t-test li għandu jagħmel il-ġudikant għandu jkun wieħed oġġettiv² għalkemm fil-każ ta' inkonvenjent kaġunat minn hsejjes il-Qorti trid tevalwa l-provi skont ix-xiehda tal-persuna jew persuni li jkunu disturbati mill-hsejjes.³ Huwa mħolli f'idejn il-ġudikant li jevalwa minn każ għal każ u *in concreto* jekk ikunx hemm l-inkonvenjent ravviżat mill-leġislatur li għandu jiġi evitat u normalment ma hemmx hteġa li jitqabba espert tekniku.⁴ Biss kien ukoll grazzi għal dawn l-interventi tal-Professor Agius magħquda mal-isforzi eżerċitati mill-imputat li issa jidher li s-sitwazzjoni tġiebet hafna.

Illi dwar in-natura tal-inkonvenjent u x'tifsira għandha legalment tingħata lil dan it-terminu, din il-Qorti tara li dak mistqarr mill-Imħallef William Harding fis-sentenza "Il-Pulizija vs. Anthony Cuschieri et"⁵ huwa importanti għad-determinazzjoni ta' dan il-każ. Dik il-Qorti għalmet illi l-inkonvenjent jissenja l-limiti tal-użu awtorizzat. Dan għandu jiġi interpretat fis-sens ta' kif dejjem ġie interpretat il-każ analogu ta' molestja f'kawzi ċivili fuq l-istess materja. Biss, *criminalibus*, il-limitu stabbilit m'għandux ikun biss dak applikabbli *civiliter* jiġifieri li jiġu eċċeduti l-mizuri ta' rigward lejn il-bwon viċinat li normalment għandhom jiġu rispettati. Fil-kamp penali hemm bżonn li l-fatt ikun jikkostitwixxi "nuisance" jiġifieri "substantial inconvenience and material discomfort".⁶ F'dan is-sens għalhekk l-inkonvenjent għandu jkun wieħed "gravi" u "mhux faċilment tollerabbli" ukoll kif deċiż l-appell ċivili fil-kawza fl-ismijiet "Meli vs Calleja" nhar il-5 ta' Frar 1908 ukoll ċitata fl-istess kawza. Inoltre, l-istess inkonvenjent irid ikun wieħed meqjuż bhala "kontinwu u intens". Jekk ma jikkonkorru dawn l-elementi il-każ ma jkunx jaqa' taht is-sanzjoni tal-liġi penali u dan għaliex altrimenti, din kienet tolqot anke każijiet t'inkonvenjent hafif, li allura jirrendi l-hajja soċjali kważi impossibbli. Hawnhekk l-Imħallef Harding ikompli jikkwota lill-Kollega tiegħu Inġliż Pollock fis-sentenza "Bamford vs. Turnley" deċiż fl-1862 fejn ingħad li :

The compromises that belong to social life, and upon which the peace and comfort of it mainly depend, furnish an indefinite number of examples where some apparent natural right is invaded, or some enjoyment abridged, to provide for the more general convenience or necessities of the whole community.

¹ Ara "Il-Pulizija vs. Michael Grech", Qorti tal-Appell Kriminali, PV, deċiża nhar is-30 t'April 1998.

² Ibid.

³ Ara "Il-Pulizija vs. Raymond Spiteri", Qorti tal-Appell Kriminali, VDG, deċiża nhar l-20 ta' Novembru 1998.

⁴ Ara "Il-Pulizija vs. Fortun Fava", Qorti tal-Appell Kriminali, VDG, deċiża nhar il-5 ta' Frar 1998.

⁵ Ara "Il-Pulizija vs. Anthony Cuschieri et'", Qorti Kriminali (sede t'appell), WH, deċiża nhar is-16 ta' Diċembru 1946.

⁶ Hawnhekk l-Imħallef Harding jiċċita sentenza Inġliża "Walter vs Selfe" tal-1851 li hija riportata minn Burrows fil-Ktieb tiegħu "Words and Phrases Judicially Defined" fil-Volum III a pagna 524.

Il-Qorti tishaq li issa li l-problemi kaġunati mill-ħsejjes jidher li ġew fil-maġġor parti tagħhom solvuti, l-imputat għandu jżomm mar-rakkomandazzjonijiet kollha magħmula mill-espert Professur Joseph Agius fir-relazzjonijiet tiegħu, inkluż u b'mod partikolari r-rakkomandazzjonijiet dwar manutenzjoni kostanti tal-apparat użut minnu.

GHALDAQSTANT :-

il-Qorti wara li rat l-Artikolu 338(m) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta qegħda ssib lill-imputat Karl Bonaci ħati tal-imputazzjoni miġjuba kontra tiegħu u peress li tara li fil-qies taċ-ċirkostanzi tal-każ jeżistu l-elementi rikjesti mill-Liġi taħt l-Artikoli 7(2) u 22(1) tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta biex tiddeciedi li mhux spedjenti li twaħħal piena, iżda li jiġu applikati d-disposizzjonijiet tal-istess Artikolu 22 tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti qegħda tagħmel ordni li biha tillibera lill-ħati bil-kundizzjoni li ma jagħmilx reat ieħor matul il-perjodu ta' sena mid-data tal-lum, liema ordni qiegħed isir wara li ai termini tal-Artikolu 22(3) tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta il-Qorti fissret lill-Karl Bonaci bi kliem ċar u li jinftiehem l-effetti tal-ordni għall-liberazzjoni kondizzjonata fis-sens li jekk jagħmel reat ieħor matul dan il-perjodu ta' liberazzjoni kondizzjonata, hu jkun jista' jingħata sentenza għar-reat originali.

Inoltre ai termini tal-Artikolu 377 tal-Kodiċi Kriminali tordna lill-ħati sabiex jasigura li r-rakkomandazzjonijiet, miżuri u rimedji preskritti fir-relazzjonijiet tal-Espert Tekniku Joseph Agius kif kontenuti fl-atti ta' dan il-każ ikunu mwettqa definittivament fi żmien tliet xhur millum b'dan li l-istess ħati jibqa' obligat anke wara d-dekors tal-imsemmija tliet xhur li jżomm mal-istess rakkomandazzjonijiet, miżuri u rimedji preskritti b'mod partikolari dawk ir-rakkomandazzjonijiet relattivi għaż-żamma fi stat tajjeb ta' riparazzjoni u manutenzjoni tal-apparat kollu msemmi fl-istess relazzjonijiet.

Inoltre, stante li dawn huma proċeduri istitwiti *ex officio* mill-Pulizija, wara li rat l-Artikolu 533 tal-Kodiċi Kriminali, il-Qorti qegħda tikkundanna lill-ħati għall-ħlas, lir-registratur, tal-ispejjeż kollha li għandhom x'jaqsmu mal-ħatra tal-Perit Professur Joseph Agius u dan fi żmien tliet xhur millum.

Mogħtija illum is-6 t'Ottubru 2014 fl-Qrati tal-Ġustizzja, Valletta.

Il-Maġistrat dott. Aaron M. Bugeja.